

**SOCIALINIŲ PASLAUGŲ
PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS**

prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos

**PROJEKTAS „UŽSIENIO KILMĖS LIETUVOS GYVENTOJŲ
INTEGRACIJOS PROCESŲ KOORDINAVIMO PLĖTRA LIETUVOS
RESPUBLIKOS SAVIVALDYBĖSE“
(PROJEKTO KODAS PMIF-2.01-V-02-01)**

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

**DIVERSITY
DEVELOPMENT
GROUP**

**KULTŪRINIO IŠPRUSIMO
PRANAŠUMAI TARPKULTŪRINĖJE
KOMUNIKACIJOJE**

Mokymus veda: Juris Belte

Migrantai – grėsmė ar galimybė?

Etnocentrizmas

Īsivaizdavimas, kad savos kultūros taisīklēs ir normas yra universalios. Sava kultūra tampa standartiniu atskaitos tašku ģvertinti kitoms.

Broszinsky-Schwabe, 2011: 39

Socialiniai ir kultūriniai stereotipai

- Kas yra stereotipas?
- Kaip formuojasi stereotipai?
- Kiek pagrįsti yra stereotipai?
- Kokius stereotipus žinote?
- Ar stereotipus galima keisti?

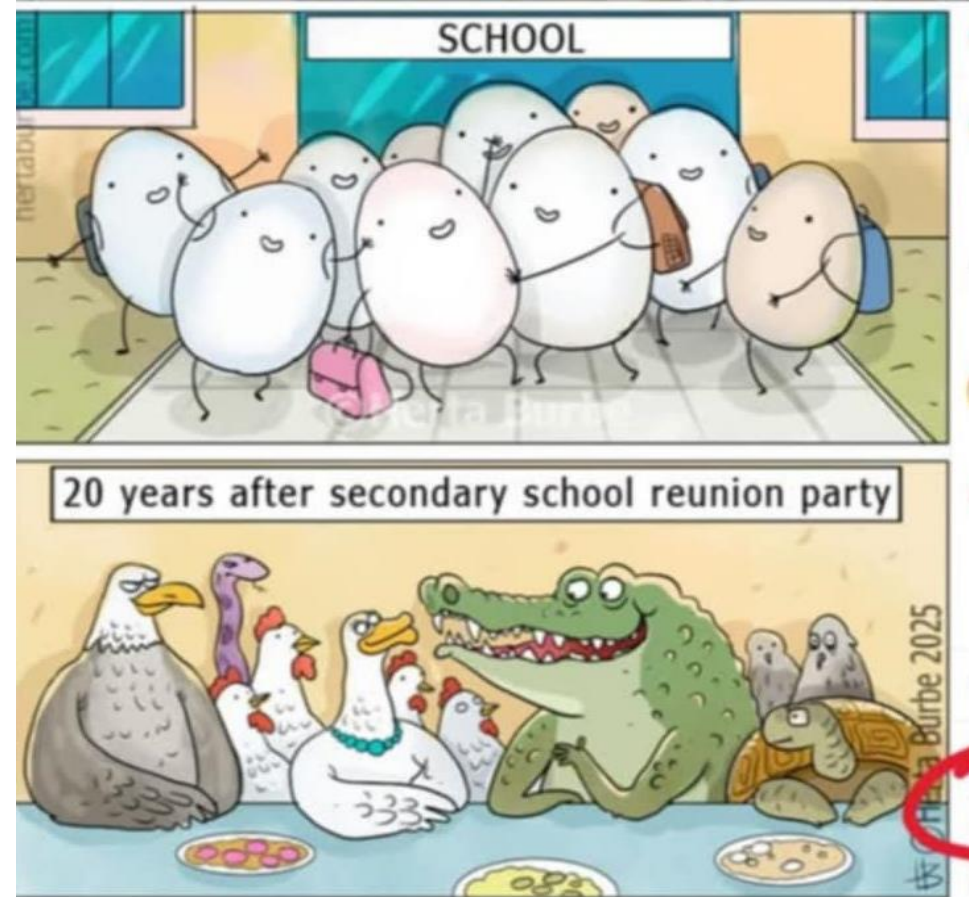
Ytalielis: — Aš labai mėgstu jūsų dešras, sviestą, kiaušinius.
Kaunietis: — O kad bent pusiautiek pamėgtum mano kalbą — viskas būtų tvarkoj.

Stereotipai apie charakterio ypatybės

Lietuviai apie arabus	proc.	Lietuviai apie vokiečius	proc.	Lietuviai apie lietuvius	proc.
kerštingi	27				
karštakošiai	20				
vieningi	17				
religingi	17				
religiniai fanatikai	15				
draugiški	10				

Etnocentrizmas ir stereotipai gali privesti prie:

- Ksenofobijos
- Rasizmo
- Diskriminacijos
- Radikalizavimo ir ekstremizmo
- Socialinės izoliacijos ir segregacijos
- Savęs nuvertinimą
- Integracijos trukdžių

Kokius sėkmingos integracijos požymius jūs žinote?

AHMADIJA ASOCIACIJA

MYLĚK KIEKVIENĄ, NEKĘSK NĚ VIENO

Integracijos nauda (I)

1. Ekonominė nauda

- Darbo rinkos papildymas – migrantai užpildo darbo vietas, kurių vietiniai dažnai nesirenka (*pvz. Vokietijoje musulmonų dalyvavimas darbo rinkoje prilygsta bendram gyventojų lygiui, o tai rodo sėkmingą ekonominę integraciją*).
- Verslumas – migrantai dažnai kuria smulkų ir vidutinį verslą. Pvz., JK 17 % startuolių įkūrėjų yra migrantai.
- Mokesčiai – dirbantys migrantai prisideda prie viešųjų paslaugų finansavimo.

2. Demografinis stabilumas

- Migrantai padeda stabdyti visuomenės senėjimą.
- Prisideda prie gimstamumo didinimo ir darbo jėgos palaikymo (*pvz. Bertelsmanno fondo tyrimas parodė, kad 76 % antrąją kartą Europoje gimusių musulmonų kalba vietine kalba kaip gimtąja*).

Integracijos nauda (II)

3. Kultūrinė įvairovė ir kūrybiškumas

- Įvairovė skatina inovacijas ir kūrybiškumą.
- Praturtinamas kultūrinis gyvenimas: menas, muzika, maistas.
- Didinama tolerancija ir empatija.

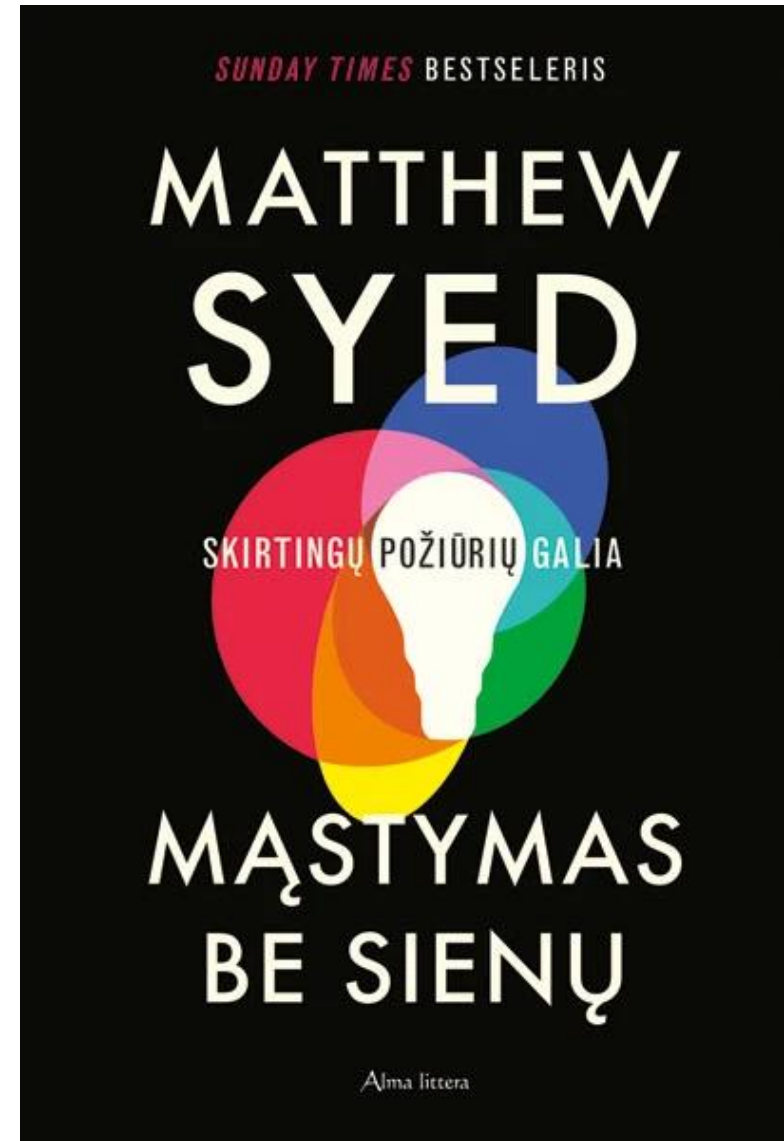
4. Socialinis kapitalas

- Migrantų bendruomenės prisideda prie savanorystės ir pilietinės veiklos.
- Skatinami tarpkultūriniai ryšiai ir bendruomenių sanglauda.

Prancūzijoje 93 % musulmonų vaikų auga kalbėdami prancūziškai, o 94 % apklaustųjų jaučiasi susiję su šalimi, kurioje gyvena.

Įvairovės valdymas

- Išminties kolektyve nepakanka – reikia įvairovės. Knygoje teigiama, kad grupė išmintingų, bet vienodai mąstančių žmonių (angl. *cognitive cloning*) gali nesugebėti pastebėti svarbių signalų ar klaidų. Tik įvairialypės komandos, turinčios skirtingų žinių, patirčių ir požiūrių, sugeba matyti visą problemos paveikslą.
- Kognityvinė įvairovė – reiškia skirtingus mąstymo stilius, patirtį, pasaulėžiūrą, o ne vien demografinius aspektus. Įvairios komandos ne tik pasiekia geresnių sprendimų, bet ir greičiau prisitaiko prie pokyčių.

„Mąstymas be sienų“ yra kvietimas atmesti vienalytį mąstymą ir kurti aplinką, kur **įvairovė ne tik toleruojama, bet aktyviai ieškoma**. Tik taip galima išnaudoti visą kolektyvinio intelekto potencialą – tiek organizacijose, tiek visuomenėje.

Kodėl mes skirtingi?

- Laiko suvokimas
- Kultūros dimensijos (Hofstede)
  - Galios distancija
  - Kolektyvizmas ir individualizmas
  - Moteriškumas ir vyriškumas
  - Neapibrėžtumo vengimas
  - Ilgalaikė ir trumpalaikė orientacija
- Aukštas ir žemas kontekstas (E.Hall)

Kaip didinti tarpkultūrinį pakantumą? (I)

1. Švietimas ir sąmoningumo didinimas

- Tarpkultūrinio ugdymo programos mokyklose ir suaugusiųjų švietime.
- Diskusijos apie stereotipus, diskriminaciją, etninius konfliktus.
- Istorinis kontekstas: mokytis apie kultūrų sąveiką, migraciją, kolonializmą.

2. Tiesioginis kontaktas su kitų kultūrų žmonėmis

- Dalyvavimas bendruose renginiuose, mainų programose, bendruomenių susitikimuose.
- Kontaktas mažina nežinomybę ir baimes (pagrįsta **kontaktų teorija** – Allport, 1954).

3. Empatijos ir perspektyvų priėmimo ugdymas

- Praktikos, kurios padeda įsijausti į kito žmogaus padėtį, pvz., vaidmenų žaidimai, istorijų pasakojimas.
- **Kultūrinė refleksija** – savo įsitikinimų, normų analizė ir jų palyginimas su kitų kultūrų.

Kaip didinti tarpkultūrinį pakantumą? (II)

4. Medijų raštingumas

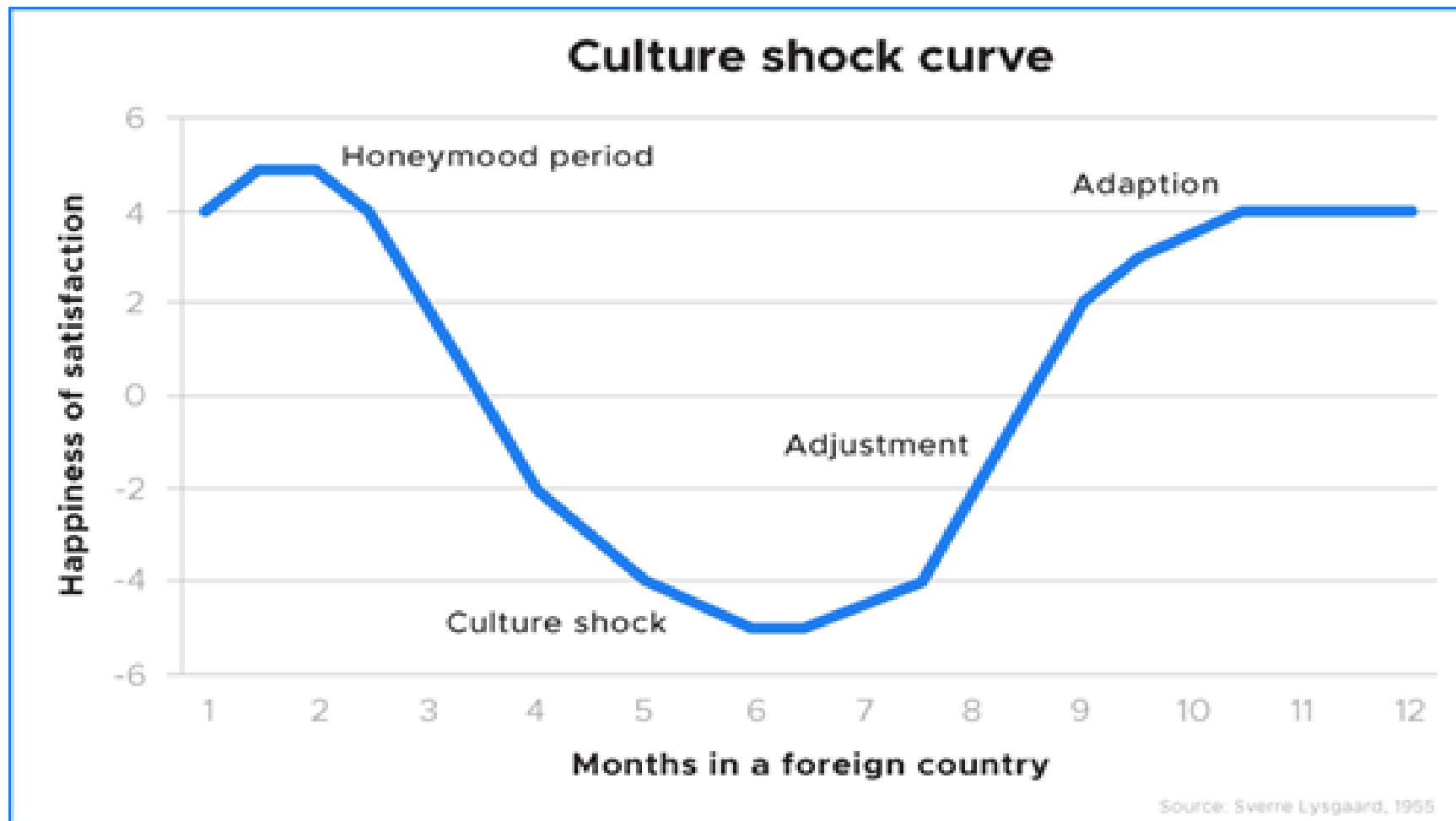
- Kritinis požiūris į žiniasklaidoje rodomus vaizdinius apie „kitus“.
- Mokymasis **atskirti stereotipus, propagandą ir neapykantos kalbą.**

5. Lyderystė ir gero pavyzdžio rodymas

- **Vadovai, mokytojai, politikai, influenceriai** gali formuoti tolerancijos normą.
- **Organizacinė kultūra**, skatinanti įvairovę ir įtrauktį, padeda normalizuoti skirtumus.

6. Kultūriniai mainai ir menas

- Renginiai, kuriuose dalyvauja skirtingų kultūrų atstovai: **muzika, šokis, maistas, pasakojimai.**
- Menas padeda **pajusti kito kultūros grožį ir prasmę**, net jei jos nesuprantame racionaliai.

Sėkminga integracija neįmanoma be integracijos politikos, atsakingų asmenų pastangų ir visuomenės įsitraukimo!

Švedijoje atliktas atsitiktinių imčių tyrimas parodė, kad ankstyvosios intervencijos programa, teikianti intensyvią pagalbą pabėgėliams iškart po leidimo gyventi suteikimo, padidino jų įsidarbinimo galimybes apie 15 procentų.

AČIŪ!

Juris Belte
+370 69836364
El. p.: juris@belte.lt

